

Sygn. akt *I ACa 133/18*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Górecki (spr.)

Sędziowie: SA Ewa Staniszevska

SO (del.) Andrzej Adamczuk

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Sylwia Woźniak

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2018 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **T. S.**

przeciwko **Skarbowi Państwa- (...) we W.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 3 listopada 2017 r. sygn. akt I C 204/16

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Ewa Staniszevska Marek Górecki Andrzej Adamczuk

--	--	--

Sygn. akt I ACa 133/18

UZASADNIENIE

Powód – T. S., po ostatecznym sprecyzowaniu żądania, domagał się zasądzenia od Skarbu Państwa – (...) we W. odszkodowania i zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych podczas odbywania kary pozbawienia wolności w tej jednostce penitencjarnej w kwocie 150.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, ponadto wniósł o zobowiązanie pozwanego do przeproszenia powoda za dokonane naruszenia dóbr osobistych poprzez zamieszczenie na koszt pozwanego w ciągu 7 dni od uprawomocnienia się wyroku na stronie internetowej

Fundacji (...) (...) w dziale „Ogłoszenia i komunikaty”, czcionką V., rozmiar „small” z pojedynczą interlinią, tekstu: „Wyrażam ubolewanie, że Centralny Zarząd Służby Więziennej dopuścił do naruszenia dóbr osobistych Pana T. S. poprzez umieszczenie go w jednostkach penitencjarnych nie spełniających standardów cywilizowanego państwa i za wszystkie wyrządzone Panu T. S. szkody niematerialne szczerze przepraszam.”, dostępnego na stronie przez 30 dni oraz o zasądzenie kwoty 5.000 zł na cel społeczny: na rzecz Fundacji (...), Organizacji (...), KRS (...). Wniósł też o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Skarb Państwa reprezentowany przez Dyrektora (...) we W., zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego wedle norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 3 listopada 2017 r. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze powództwo oddalił i rozstrzygnął o kosztach procesu.

Podstawą tego orzeczenia są następujące ustalenia faktyczne.

Powód – T. S. przebywał w (...) we W. od 29.07.2015 r. do 19.01.2016 r., a następnie od 03.02.2016 r. do 26.04.2016 r.

Od 27.04.2016 r. przebywa w A. (...) w Z..

W czasie, kiedy przebywał w (...) we W. nie był osadzony w celach przeludnionych, był bowiem osadzony w celach pięciosobowych o powierzchni 16 lub 16,5 m².

W trakcie osadzenia powoda w (...) we W. warunki w nim panujące odpowiadały normom prawnym. Wszystkie cele miały trwale wydzielone, murowane kąciki sanitarne.

Osadzeni mają dostęp do zimnej wody, natomiast w łaźni korzystają oni także z wody ciepłej. Osadzeni mają możliwość korzystania z kąpeli 2 razy w tygodniu, w przypadku skazanych zatrudnionych przy pracach brudzących zapewnia się częstsze kąpiele, a w razie choroby kąpiele odbywają się zgodnie ze wskazaniem lekarza. Dostęp do ciepłej wody w celi jest zapewniony w okresach czasowych, 4 razy w ciągu dnia po ok. 1 h.

Układ centralnego ogrzewania w (...) we W. pracuje w systemie automatyki pogodowej i temperatura czynnika grzewczego jest zależna od temperatury panującej na zewnątrz obiektu. (...) i urządzenia do ogrzewania cel mieszkalnych, ich szczytowa moc oraz temperatura w pomieszczeniu zostały określone zgodnie z Polską Normą oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakimi powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Zastosowana automatyka gwarantuje utrzymanie temperatury normatywnej dla pomieszczeń.

W kwestii oświetlenia – zgodnie z projektem technicznym nr (...) z marca 1983 r. przygotowanym przez Wojewódzkie (...)w P. – do oświetlania cel zastosowane są oprawy typu (...), które każdorazowo wyposażone są w żarówki o mocy 100 W lub źródła równoważne. Wszelkiego rodzaju awarie, w tym wymiana uszkodzonych źródeł światła są usuwane na bieżąco.

Cele mieszkalne w pozwanej jednostce penitencjarnej są wyposażone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Wszystkie cele, w których przebywał powód, były wyposażone w niezbędny sprzęt kwaterunkowy. Sprzęt uszkodzony wymieniany jest po niezwłocznym zgłoszeniu uszkodzenia.

W terminie od 28.08.2015 r. do 11.09.2015 r. zostały przeprowadzone prace związane z odświeżeniem ścian, sufitu, stolarki okiennej oraz podłogi, wykonano również murowaną zabudowę kącika sanitarnego, zapewniającą intymność. Uszkodzone elementy wyposażenia celi zostały wymienione na nowe lub naprawione.

Wentylacja w celi mieszkalnej oraz stolarka są sprawne, podłoga jest w stanie dobrym, ubytki podczas prac związanych z odświeżaniem celi zostały uzupełnione.

Osadzeni nie zgłaszali usterek związanych z uszkodzeniem sprzętu lub występowaniem zaciecznienia na ścianach.

W świetlicy przeprowadzono prace związane z odświeżeniem ścian, sufitu, stolarki okiennej oraz podłogi oraz wykonano również murowaną zabudowę kąjaka sanitarnego. Pomieszczenie jest w stanie technicznym dobrym.

We wszystkich celach są zamontowane kratki wentylacyjne zapewniające wymianę powietrza. Więźniowie mieli możliwość otwarcia okien w celu doprowadzenia świeżego powietrza od wewnątrz. Pojawiająca się wilgoć na ścianach lub sufitach powstaje w wyniku niewietrzenia pomieszczenia.

W (...) we W. zgodnie z przepisami odbywają się okresowe kontrole przewodów spalinowych oraz wentylacyjnych. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, o jakich mowa w art.70 ust. 1 Prawa Budowlanego. Ponadto administracja Zakładu w czasie występowania wysokich temperatur może wydać zgodę na czasowe otwieranie otworów podawczych w drzwiach cel mieszkalnych, celem zwiększenia cyrkulacji powietrza.

Jeśli chodzi o odpadającą farbę z sufitu w łazniach pawilonu B, pomieszczenia te na podstawie protokołu konieczności są zaplanowane do remontu w miesiącu czerwcu 2016 roku. Na terenie jednostki w okresie jesiennym opracowywany jest harmonogram prac remontowo – konserwacyjnych pomieszczeń i budynków na rok następny, w którym uwzględniane są konieczne do wykonania prace. W 2016 roku zaplanowano przeprowadzenie prac remontowych w 50 celach mieszkalnych. Dodatkowo w przypadku występowania wszelkiego typu usterek, uszkodzeń, nieplanowanego pogorszenia stanu technicznego cel, na bieżąco dokonywane są naprawy doraźne, a w przypadku większego zakresu robót sporządzane są protokoły konieczności.

W dniu 31.05.2016 r. dokonano kontroli cel i pomieszczeń wymienionych w pozwie osadzonego, tj. 129, 219 oraz świetlicy i pomieszczenia 231. Pomieszczenia te są w stanie technicznym ogólnie dobrym. Skazani uwag nie zgłaszają.

Między stroną pozwaną a Przedsiębiorstwem (...) z siedzibą w P. obowiązuje umowa, której przedmiotem jest przeprowadzanie na terenie całego (...) raz na kwartał deratyzacji i dezynsekcji w obiektach oraz monitorowanie ustawionych pułapek w pomieszczeniach i na terenie przyległym do bloku żywnościowego. Firma przeprowadza też dezynsekcję cel mieszkalnych poprzez fumigację, czyli zamgławianie, mającą zlikwidować pojawiające się pluskwy w celach. Fumigacja wykonywana jest niezwłocznie po zgłoszeniu pojawienia się insektów. W (...) we W. obowiązuje harmonogram dezynfekcji sanitariatów w celach mieszkalnych.

W każdym oddziale aresztu znajdują się świetlice, w których osadzeni mogą korzystać z zajęć kulturalno-oświatowych. Sprzęt z którego mogą korzystać więźniowie, jak np. stoły do tenisa stołowego, czy materace nie zawsze znajdują się w najlepszym stanie.

Osadzeni mają swobodny dostęp do lekarzy, przy czym na wizytę trzeba czasami poczekać kilka dni.

T. S. nie zgłosił oficjalnie, ażeby funkcjonariusze SW odnosili się do niego w sposób nieprawidłowy, nie wystosował też ani jednej skargi dotyczącej złego traktowania osadzonych przez personel. Osoby współosadzone z powodem w jednej celi również nie odnotowały takiego zachowania względem T. S..

Na gruncie ustalonych okoliczności faktycznych Sąd Okręgowy uznał powództwo za bezzasadne.

Podstawą prawną dochodzonego przez powoda roszczenia był art. 448 k.c. w zw. z art. 24 i 23 k.c.

W niniejszej sprawie w pierwszej kolejności należało zatem ustalić, czy doszło do naruszenia określonego przez powoda dobra osobistego, a następnie, uwzględniając ustanowione przez ustawodawcę domniemanie bezprawności, dokonać analizy, czy w konkretnym stanie faktycznym nie wystąpiły okoliczności uchylające tą bezprawność.

Przepis art. 23 k.c. zawiera otwarty katalog dóbr osobistych człowieka, wśród których za najważniejsze uznaje się cześć i godność.

Zapewnienie przez Państwo godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności jest jednym z podstaw demokratycznego państwa prawnego, znajdującym wyraz w normach prawa międzynarodowego. Wynika to wprost z art.10 ust.1 ratyfikowanego przez Polskę Międzynarodowego Paktu Praw Osobistych i Publicznych z dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz.U. z 1977 r. nr.38 poz. 167 i 168) i art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 grudnia 1950 r. stanowiących, że każda osoba pozbawiona wolności będzie traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka. Przytoczone zasady prawa międzynarodowego na gruncie polskiego prawa wyrażają się w art. 40, 41 ust.4 i 47 Konstytucji RP.

W przedmiotowej sprawie, powód zarzucił, że z powodu warunków panujących w (...) we W., szczegółowo opisanych w pozwie, zostały naruszone jego dobra osobiste w postaci godności, prawa do ochrony zdrowia oraz prywatności.

Zgodnie z art. 6 k.c. to na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia, że umieszczono go w określonym czasie w warunkach sanitarnych i socjalno-bytowych nie odpowiadającym normom prawnym, wynikłe stąd naruszenie dóbr osobistych oraz doznanie krzywdy niemajątkowej. Okoliczności tych powodów nie wykazał.

Powołani przez powoda świadkowie w znacznej większości nie byli osadzeni z nim w jednej celi (poza świadkiem M. W. i G. B.), nie mieli więc pojęcia o rzeczywistych warunkach, w jakich powód odbywał karę pozbawienia wolności. Świadek S. R. wprost przyznał, że choć był w tym samym czasie, co powód osadzony w (...) we W., to jednak nie miał z T. S. kontaktu i nie może powiedzieć w jakich warunkach powód odbywał swoją karę. Świadek A. K. z powodem rozmawiał tylko przelotnie i choć powód żalił mu się na warunki socjalne, to jednak świadek nie miał możliwości weryfikacji zarzutów powoda odnośnie warunków odbywania kary. Świadek P. B. widział powoda tylko przez okno i na spacerze, natomiast świadek P. J. spotykał się z powodem tylko w czasie spacerów, ale z nim nie rozmawiał.

Z kolei sytuacja utrzymania porządku i odpowiednich warunków w celach przedstawiała się tak, że w celu zapobiegnięcia rozwojowi grzyba, wilgoć w celach była usuwana na bieżąco przez odpowiednią firmę. Wszelkie usterki, związane np. z przepalonymi żarówkami, były usuwane niezwłocznie. Także robactwo, jeśli się pojawiało (a pojawiało się), było na bieżąco usuwane – potwierdzają to zarówno notatki funkcjonariuszy SW, jak i świadków współosadzonych z powodem w celach. Powód miał też możliwość przewietrzenia celi poprzez otwarcie okna. Zapewniony miał też dostęp do bieżącej wody.

Kąski sanitarne w celach były zamurowane. Przepisy nie regulują w jaki sposób winny być wykonane pomieszczenia sanitarne pod kątem zapewnienia intymności. Powód mógł też dwa razy w tygodniu korzystać z łaźni z ciepłą wodą, co jest zgodne z § 32 ust.4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonania tymczasowego aresztowania.

Cela, w której powód przebywał była też należycie wyposażona. Jeśli chodzi o nieszczelność okien świadek M. W. zeznał, że w celi było duszno, nawet zimą, co świadczy o tym, że okna musiały być szczelne. W tym zakresie ani powodowi, ani świadkowi G. B. nie można było dać wiary co do tego, że okna w celi były wręcz dziurawe.

Jeśli chodzi o podnoszony konsekwentnie przez powoda zarzut dotyczący brudu w celach, Sąd zauważył, że to więźniowie w pierwszej kolejności są zobowiązani do dbania o czystość w celach. Przy zapewnieniu odpowiednich środków czystości, o które zawsze można dodatkowo zawnioskować, to powód wraz ze współosadzonymi byli odpowiedzialni za ewentualny brak higieny w celi.

Powód nie wykazał, że po zachorowaniu na gripę musiał oczekiwać 4 dni na wizytę u lekarza. Poza tym, zdarzenie to – nawet jeśli miało miejsce – nie naruszało dóbr osobistych powoda. W realiach polskiej rzeczywistości oczekiwanie na przyjęcie przez lekarza przez osoby niepozbawione wolności jest tak samo utrudnione. Znaczenie ma, że powód został

zbadany przez lekarza. Powód nie wykazał przy tym, że lekarze ignorowali pacjentów, bagatelizując ich problemy, stawiali diagnozy bez odpowiedniego i rzetelnego przebadania osadzonego.

Pozostałe zarzuty powoda nie znalazły potwierdzenia w dokumentach dołączonych do akt przez pozwanego. Na rzeczywiste warunki zapewnione więźniom, wskazywały bowiem m.in. notatki pracowników SW, poprzedzone przeprowadzonymi przez tych funkcjonariuszy kontrolami, których powodowi nie udało się ostatecznie podważyć. W trakcie kontroli sprawdzono stan techniczny cel, łaźni, świetlicy, stolarki okiennej oraz wentylacji i ogrzewania w budynku (...)we W.. Objęte kontrolą instalacje odpowiadały przepisom prawa budowlanego oraz przepisów wykonawczych. Potwierdzały też, że w celach pojawia się robactwo, czy awarii ulegają sprzęty, bądź instalacje, jednak na te sytuacje administracja zakładu reaguje niezwłocznie.

Choć powód twierdził, że stan pomieszczeń, z których korzysta jako osadzony, stoi w sprzeczności z zasadą humanitarnego odbywania kary, to uwzględnić trzeba, że znaczna część polskiego społeczeństwa mieszka w trudnych warunkach i niejednokrotnie pozbawiona jest dostępu do bieżącej wody, nie mówiąc już o innych podstawowych urządzeniach sanitarnych, takich jak toaleta, łazienka czy też centralne ogrzewanie.

Sąd oceniając zarzuty powoda odnoszące się do naruszenia jego godności w wyniku osadzenia go w zagrzybionej, wilgotnej i wymagającej remontu celi, wziął pod uwagę, że przebywanie powoda w takich warunkach wynikało z ogólnego stanu budynku przeznaczonego do remontu, a nie z szykanowania powoda, czy znęcania się nad nim przez funkcjonariuszy służby więziennej.

Nie znalazły również poparcia w zebranych materiale dowodowym zarzuty powoda odnośnie uciążenia mu i wulgarnego, opryskliwego traktowania przez administrację (...). Żaden z zawnioskowanych przez powoda świadków nie potwierdził, ażeby powód był rzeczywiście tak traktowany przez strażników, czy inne osoby. Brak było też jakiegokolwiek dokumentacji pisemnej wskazującej na to, że powód składał skargi na takie zachowanie funkcjonariuszy.

Sąd nie dopatrywał się zatem okoliczności wskazujących na to, że powód był upokarzany i cierpiał w wyższym stopniu niż to wynika z samego faktu wykonywania kary pozbawienia wolności. Zaznaczył przy tym, że osadzeni w zakładach karnych nie powinni liczyć na zbytne wygody. Pozbawiony wolności oczekując stworzenia przez Państwo określonych warunków w celi, sam uprzednio zlekceważył ustanowione przez to Państwo zasady porządku prawnego. Z zasady proporcjonalności należy z kolei wywieść, że odbywający karę pozbawienia wolności nie powinni mieć lepszych warunków niż osoby nieskazane.

W tym stanie rzeczy powództwo oddalono.

O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Wyrok ten zaskarżył w całości powód, zarzucając:

- obrazę przepisów art. 23 i 24 k.c. w z art. 448 k.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie,
- naruszenie art. 233 k.p.c. polegające na nierozważeniu wszystkich okoliczności, co miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia.

Wskazując na te zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi pierwszej instancji. Domagał się też zasądzenia od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd odwoławczy podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, poczynione bez obrazy art. 233 k.p.c. – w oparciu o wszechstronnie oceniony materiał dowodowy – z uwzględnieniem zasad wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego.

Skarżący podnosząc zarzut naruszenia tego przepisu, nie zakwestionował podstawy faktycznej wyroku i przeprowadzonej oceny dowodów, a wskazał na nierozważenie wszystkich okoliczności mających wpływ na treść rozstrzygnięcia. W rozwinięciu tego zarzutu podniósł jedynie, że Sąd pierwszej instancji nie przeprowadził istotnych elementów postępowania dowodowego w celu ustalenia, czy doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda i czy strona pozwana podnosi za to odpowiedzialność. Nie wskazał jednak – jakich dokładnie okoliczności faktycznych Sąd Okręgowy nie zbadał, czy jakich dowodów nie przeprowadził. W apelacji nie podniesiono też zarzutu bezpodstawnego oddalenia wniosków dowodowych powoda, co ma znaczenie w sytuacji, kiedy regułą postępowania cywilnego jest przeprowadzanie dowodów z inicjatywy stron postępowania, a tylko wyjątkowo z urzędu (art. 232 k.p.c.). Zarzut ten – ze względu na swoją ogólnikowość – nie poddaje się zatem weryfikacji Sądu odwoławczego.

Kwestionując wywiedzione przez Sąd Okręgowy wnioski prawne – w ramach zarzutu naruszenia art. 23 i 24 k.c. w z art. 448 k.c. – skarżący również nie czyni konkretnych odniesień do ustalonego stanu faktycznego i jego prawnej oceny, poprzestając na przytoczeniu orzeczeń sądowych tematycznie powiązanych z przedmiotem sprawy.

Skarżący nie neguje podstaw wnioskowania, że nie doszło do naruszenia jego dóbr osobistych w postaci godności, prawa do ochrony zdrowia oraz prywatności.

Nie kwestionuje przecież ustaleń Sądu odnośnie tego, że nie przebywał on w celach przeludnionych, że kącki sanitarne były odpowiednio organizowane, że zapewniony miał dostęp do służby zdrowia, ciepłej wody, że cele były odpowiednio wyposażone, oświetlone, ogrzewane i wentylowane, a infrastruktura więzienna właściwie przygotowana (stosowanie do wymogów prawem przewidzianych), dalej że służba więzienna interweniowała niezwłocznie w sytuacjach wymagających napraw, czy zabiegów sanitarnych oraz że nie wykazano przypadków, by powód był przez funkcjonariuszy więzienia traktowany w sposób nieludzki, czy poniżający.

Te zaś okoliczności usprawiedliwiały przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że warunki w pozwanej placówce penitencjarnej nie były tego rodzaju, żeby mogły prowadzić do naruszenia dóbr osobistych powoda – tak przez pryzmat jego osobistej wrażliwości, jak i w kategoriach zobiektywizowanych.

Wywody Sądu Okręgowego odnośnie tego, że poziom życia w warunkach izolacji więziennej musi się odznaczać pewnym stopniem dolegliwości oraz że wynika on w dużym stopniu z niedoborów budżetowych, nie będąc formą szykany czy znęcania się ze strony funkcjonariuszy służby więziennej – mają w tej sytuacji charakter jedynie posiłkowy. Uwaga Sądu Okręgowego, że powód nie cierpi w stopniu wyższym niż to wynika z samego faktu wykonywania kary pozbawienia wolności, broni się w sytuacji ogólnie niskiego poziomu życia społeczeństwa polskiego i słabej dostępności do wielu świadczeń, w tym przede wszystkim medycznych. I choć zgodzić należy się ze skarżącym, że poprzez fakt popełnienia przestępstwa, nie stał się obywatelem „niepełnosprawnym” ani obywatelem drugiej kategorii, mieć trzeba na uwadze, że podobnych niedogodności doświadczają także obywatele żyjący w warunkach wolnościowych, którzy nie popadli w konflikt z prawem.

W tym stanie rzeczy bezasadną apelację powoda należało oddalić, a to na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono z uwzględnieniem, że wygranym w postępowaniu apelacyjnym jest pozwany Skarb Państwa - reprezentowany przez radcę Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. Zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz.U. 2005 Nr 169 poz. 1417 z późn.zm.), koszty zastępstwa procesowego zasądzone lub przyznane Skarbowi Państwa w sprawie, w której zastępstwo procesowe Skarbu Państwa wykonuje Prokuratura Generalna, przysługują Skarbowi Państwa - Prokuraturii Generalnej. W związku z tym zasądzone od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej

koszty zastępstwa procesowego w wysokości 5.400 zł, ustalonej na podstawie § 2 pkt. 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1800).

SSA Ewa Staniszewska SSA Marek Górecki del. SSO Andrzej Adamczuk